

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин
(№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Гарант освітньої програми

Валентина КУПРІЯНОВА

(підпис)

(ім'я та прізвище)

«08» вересня 2022 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальності: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

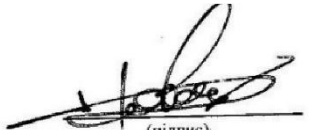
Освітні програми: Експертиза товарів

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 12.09.2022 року

Харків – 2022 р.

Розробник: Ревенко Д. С, проф., д.е.н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

Протокол № 2 від «31» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри д.е.н., проф.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

І. О. Давидова
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Катерина БОЦУЛА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Ревенко Данііл Сергійович, доктор економічних науки, доцент. З 2008 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- економіка підприємства;
- проєктний аналіз;
- міжнародна економічна діяльність України;
- світова економіка.

Напрями наукових досліджень: моделювання системних характеристик соціально-економічних систем, моделювання інноваційного розвитку соціально-економічних систем, економічна безпека підприємства.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 3 семестр.

Обсяг дисципліни:

4 кредити ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 56 годин, самостійної роботи здобувачів – 64 години.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна, заочна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – модульний контроль, іспит.

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – політична економія, мікроекономіка, макроекономіка.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – менеджмент, фінанси, бухгалтерський облік.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств.

Завдання

Вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційній системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємством.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

Для спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність:

Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність працювати в команді.

Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Здатність діяти відповідально та свідомо.

Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

Для спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність:

Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Вступ. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.

Сучасне підприємництво.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-3 години.*

- *Тема практичного заняття: «Види підприємств, їх організаційно-правові форми. Сучасне підприємництво».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Підприємство: поняття, сутність та економічні основи функціонування.

Сутність сучасного підприємництва. Функції сучасного підприємництва.

Організаційно-правові форми підприємств. Класифікація підприємств.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 2-4 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 2. Зовнішнє середовище господарювання підприємства.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*

- *Тема практичного заняття: «Зовнішнє середовище господарювання підприємства».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Характеристика зовнішнього середовища підприємства. Основні фактори зовнішнього середовища прямого впливу. Основні фактори зовнішнього середовища непрямого впливу.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4-6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 3. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*

- *Тема практичного заняття: «Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Класифікація і характеристика кадрів підприємства. Розрахунок чисельності працівників підприємства. Продуктивність праці і резерви її підвищення. Розрахунок заробітної плати. Показники руху персоналу.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4-6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 4. Інтелектуальний капітал.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Тема практичного заняття: «Інтелектуальний капітал».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Сутність поняття інтелектуального капіталу підприємства. Структура інтелектуального капіталу. Методи оцінки інтелектуального капіталу.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4-6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 5. Основний капітал.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4-6 години.*
- *Тема практичного заняття: «Основний капітал».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Економічна сутність, класифікація та структура основного капіталу. Методи оцінки основних фондів. Знос і амортизація основних фондів. Показники ефективності використання основних фондів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4-6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Модуль 2.

Змістовний модуль 2.

Тема 6. Оборотний капітал.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Тема практичного заняття: «Оборотний капітал».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Склад, структура оборотних коштів підприємства. Оцінка і нормування оборотних виробничих засобів. Показники оборотності оборотних коштів. Напрями підвищення оборотності оборотних коштів. Показники використання оборотних коштів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3-6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 7. Інвестиції та інноваційна діяльність.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 години.*
- *Тема практичного заняття: «Інвестиції та інноваційна діяльність».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Економічна сутність та класифікація інвестицій. Інвестиційний процес. Інвестиційна політика підприємства. Інноваційна діяльність: основні поняття. Особливості інноваційного розвитку економіки. Управління інноваційним розвитком підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5-7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 8. Витрати підприємства.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4-6 години.*
- *Тема практичного заняття: «Витрати підприємства».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Характеристика і класифікація витрат підприємства. Поняття собівартості продукції. Характеристика кошторису витрат і калькулювання собівартості.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5-7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 9. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4-6 години.*
- *Тема практичного заняття: «Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Загальні аспекти фінансової діяльності підприємства. Фінансова звітність підприємства та оцінка результатів фінансової діяльності. Рентабельність підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 10. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4-6 години.*
- *Тема практичного заняття: «Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Поняття про ефект і ефективність. Показники економічної ефективності і комплексна оцінка ефективності діяльності підприємства. Конкурентоспроможність підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5-8 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (РР), передбаченої навчальним планом, відповідно до варіанту.

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), письмовий модульний контроль (тестування за розділами курсу), підсумковий контроль у вигляді захисту індивідуального завдання (РР) та семестровий контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	5	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	5	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25

Виконання і захист РГР (РР, РК)	0...10	1	0...10
За семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань і однієї практичної задачі. Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 30 балів, за практичне – 40.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та домашні завдання. Вміти самостійно давати характеристику капіталу підприємства, трудовим ресурсам, витратам, рентабельності.

Добре (75-89) – твердо мати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі лабораторні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Відмінно (90-100) – здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та вміти застосовувати їх.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти діє відповідно Положенню Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» «Про академічну доброчесність».

Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;

- посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу можуть бути притягнені до академічної відповідальності.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням: http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/605_Ekonomika_Ppdpriyemstva.pdf

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

<https://mentor.khai.edu/course/>

11. Рекомендована література

Базова

1. Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. / І. М. Бойчик. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.

2. Дмитрієв І. А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І. А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018.

3. Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. — Київ: НаУКМА, 2018. — 343 с.

4. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. І. Лисак, Л. О. Андреева, Л. О. Болтянська .- Мелітополь: Люкс, 2020. – 272 с.

5. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. / О. С. Іванілов — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 728 с.